

10 dec 2017 Zondag 2e Advent Maranathakerk Jesaja 2:2-5 Lucas 21:25-33

Gemeente van Jezus Christus,

enige weken terug stond in dagblad Trouw een interview met een ambassadeur van het Masai-volk uit Kenia en Tanzania. Hij vertelde over de vele perioden van droogte die hij uit ervaring kent. Mensen van zijn volk hebben daarmee leren leven.

Tot voor kort. De laatste tijd is het anders. De oudsten van zijn volk kunnen de patronen van sterren en wolken niet meer goed interpreteren. Tot dan toe konden zij regen, maar ook tijden van droogte, voorspellen. Maar de laatste tijd, sinds de eeuwwisseling, is er voor hen geen peil meer op te trekken. Het vee sterft, en met hen bezwijken ook mensen, aan uitputting en wanhoop.

Vreemde verontrustende tekenen aan de hemel, aan zon en maan en sterren, de vertrouwde patronen kloppen niet meer, en de mensen zijn bang, schrijft Lucas, je weet niet wat het is en waar het op uitloopt.

Misschien, waarschijnlijk, kennen we bijbelgedeeltes zoals deze als bangmakerij, over de dingen die komen gaan.

Dit is wat ik wil zeggen: Lucas noemt de tekenen aan zon en maan en sterren niet om mensen bang te maken. Hij noemt ze omdat mensen al bang waren. Om alles wat ze zagen, verwarrend, verontrustend, hoe moet dit verder, waar gaat dit heen?

Lucas beschrijft in hoofdstuk 21 zijn eigen tijd. Hij noemt de dingen die gebeuren, en al gebeurd zijn, in het leven van de mensen voor wie hij schrijft. Hij vertelt hoe Jezus deze woorden sprak in de tempel, het hart van Jeruzalem, maar op het moment van schrijven is al gebeurd waar dit hoofdstuk mee begint: geen steen is op de andere gelaten. Dát is de eigen tijd van Lucas en de mensen voor wie hij schrijft.

Hij noemt het allemaal: de verwoesting en plundering van de tempel, de misleiding en de propaganda, geweld tussen volken, de vervolging van de eerste gemeente van Christus, de belegering en inname van Jeruzalem, de moord op haar inwoners, maar ook angstaanjagende natuurverschijnselen: aardbevingen en tsunami's, vulkaanuitbarstingen en een hemel die je niet meer herkent vanwege stof en verduistering. Oorlogen en berichten van oorlogen, ziekte en hongersnood, dan hier dan daar. Men wist daarvan. De wereld was niet klein in die dagen. De wereld van Lucas was zo groot als het gehele romeinse rijk en daar dan nog een hele rand omheen. Berichten werden gedeeld, het wegennetwerk was uitstekend, men sprak een gemeenschappelijke taal, handelaren en zeelieden, soldaten en bestuurders kwamen overal. De wereld van Lucas was open naar alle kanten, men wist veel.

Het Romeinse rijk had een sterk communicatienetwerk, en lijkt daarmee op onze tijd van internet en social media. Wanneer ergens een vulkaan uitbarst, zien wij het. En ook Lucas, het zou me niets verbazen wanneer hij beschrijvingen van de uitbarsting van de Vesuvius kende (79 na Chr), zoals die later door een ooggetuige is opgetekend.

Lucas geeft de woorden van Jezus weer als een actuele beschrijving van de eigen tijd. En hij benoemt de angst van mensen. Anders dan het oudere evangelie van Marcus dat hij op veel plaatsen op de voet volgt, is Lucas korter over de heftigheid van de natuurverschijnselen, maar hij neemt meer tijd voor de angst van mensen. Ik citeer een vertaling: 'op aarde beklemmende angst onder de volken, radeloos '...', terwijl de mensen de geest geven van vrees, en van verwachting der dingen die over de wereld komen...' Dat is Lucas, die hier spreekt.

En anders dan Marcus en Mattheus wijdt hij hier niet uit over een gericht aan het eind van de tijd, met engelen en bazuinen, en uitverkiezing. In plaats daarvan schrijft hij: als deze dingen gebeuren: kijk op, til je hoofd op, vat moed.

Angst en moed.

Lucas is niet geheel vrij om te schrijven, er zijn al teksten aan hem overgeleverd. Daar kan hij niet aan tornen, en daar wil hij ook niet aan tornen. Ook voor hem staat, vast en zeker, de allereerste belijdenis van de vroege kerk, dat in de oude profetie uit het boek Daniël, over de verschijning van iemand in wolk en heerlijkheid, iemand die lijkt op een mens, een mensenzoon, Jezus moet worden gelezen.

Een belijdenis die wellicht toen al, in Lucas' tijd, was aangevochten. De kern van het geloof: 'Hij komt!' dreigt het, in het geweld en de zorgen van de tijd, niet te houden. Want er gebeurde van alles, maar Jezus bleef uit, en zijn gemeente wordt vervolgd. Alleen wie echt in repressie en dictatuur heeft geleefd, en meerderen onder ons hebben dat, weet wat dit betekent, ons lied straks na de preek komt uit zo'n tijd (lied 445).

Lucas tilt die vroege en toen al aangevochten belijdenis op, niet om ons angst in te pepen voor wat ons nog staat te wachten. Hij plaatst het geloofsbeeld van hem die komt, in onze wereld.

In onze tijd. Want niet alleen lijkt de wereld van Lucas, met dat weten alom van wat er gebeurt, op die van ons, er zijn ook grote zorgen die we delen. Om de vijandschap tussen volken, oorlogen die niet overgaan, aanslagen, de ongelijkheid tussen arm en rijk, migratiebewegingen, mensen op de vlucht, de oceanen ernstig vervuild, klimaatsverandering, en onze traagheid, en ook onmacht, het onder ogen te zien.

Ook wij zijn bang. Zelfs dat lieflijke beeld van de vijgenboom, van de zomer die komt, kan ons nog verontrusten. Want wat als we niet in staat zijn ons omgaan met de aarde te veranderen, zal er dan straks nog wel een voorjaar zijn? Wat, als zelfs de vijgenboom niet meer uitloopt?

De Masai ambassadeur zei dat hij al wel eerder had gehoord van klimaatsverandering. Maar pas toen de oudsten van zijn volk in verwarring raakten om de tekenen van de hemel die zij niet meer konden lezen, verbond zich die kennis met wat zij zelf waarnamen. Wat angst opriep, bracht vanaf toen ook verheldering, en daadkracht. Dit is wat hier in ons leven gebeurt, we moeten iets doen. En dat doet men dan ook. Het verhaal is indrukwekkend en inspirerend, dat kunt u nalezen in de krant.

De krant. Waarom zou je die nog lezen. Ik wil het vaak niet meer weten. En waarom zou ik dan ook nog ouwe teksten lezen zoals vandaag?

Dat is een vraag, aan Lucas, de evangelist. Waarom doe je die moeite het te schrijven? Omdat Lucas, zagen we al, zo modern als hij is, heilig gelooft in het komen van de Zoon des Mensen, een belijdenis die toen al sleets dreigde te worden, overspoeld door de zorgen van mensen en het geweld van de tijd. Het is een beeld, geen wiskunde, het spreekt tot ons hárt van een andere orde dan dat wat ons zo onzet in onze tijd. In deze chaos en verwarring is iets stabiels gaande, iets zeer betrouwbaars. We zien Lucas' blijdschap en verlangen dit te delen met mensen aan het einde van hoofdstuk 21, dat sluit af met een prachtig beeld: Iedere ochtend kwam het hele volk al vroeg naar de tempel om naar Jezus te luisteren.

Zouden ook wij die gedachte kunnen toelaten dat er, temidden van het geweld en de traagheid tot verandering, ook in onze dagen een beweging gaande is die de komst van het goede aankondigt? Een kúuze is het om zo de krant te lezen, je kúnt dat doen: speuren en uitzien naar wat uitloopt, en je daarover verheugen. En het dan niet wegduwen, niet afdoen met de bekende druppel op de gloeiende plaat. Die ene zwaluw spreekt wel degelijk van voorjaar, net zoals de duif met haar twijgje, van vaste grond. Wie haar durft te zien wordt zelf al wat zachter, als een twijg aan het eind van de winter. Advent gaat niet over zeker weten hoe het allemaal zijn zal. Het gaat over moed vatten en opkijken. Het zal toch niet waar zijn...misschien wél.

Amen

Den Haag, Erika van Gernerden